

Міністерство освіти і науки України

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Навчально-науковий інститут бізнесу та інформаційних технологій
Кафедра геодезії та землеустрою

СИЛАБУС

освітнього компонента – ОК-6

Навчальна дисципліна

Геоінформаційний моніторинг територій

Освітній рівень	Другий (магістерський)	
Програма навчання	обов'язкова	
Галузь знань	19	Архітектура та будівництво
Спеціальність	193	Геодезія та землеустрій
Освітня програма	Геоінформаційні системи і технології	
Обсяг дисципліни	5 кредитів ECTS (150 академічних годин)	
Види аудиторних занять	лекції, практичні заняття	
Індивідуальні та (або) групові завдання	Курсова робота	
Форми семестрового контролю	іспит	

Викладач:

д.е.н., професор кафедри геодезії та землеустрою

Калина Т. Є.

В процесі вивчення даної дисципліни студенти ЗНАЙОМЛЯТЬСЯ З ТЕОРЕТИЧНИМИ ЗНАННЯМИ І ПРАКТИЧНИМИ НАВИЧКАМИ ВИКОРИСТАННЯ ПРОСТОРОВОГО АНАЛІЗУ Й ГЕОІНФОРМАЦІЙНОГО МОДЕЛЮВАННЯ У СФЕРІ МОНІТОРИНГУ ЗА ДОПОМОГОЮ ГІС.

Наприклад: Вміння використовувати практичні дані автоматизованої інформаційної системи земельного та містобудівного кадастрів при вирішенні завдань геоінформаційного моніторингу територій.

Передумови для вивчення освітнього компонента.

Вивченню освітнього компонента «Геоінформаційний моніторинг територій» передують вивчення дисциплін «Фотограмметрія та дистанційне зондування», «Геоінформаційні системи і бази даних» освітньої програми Геодезія та землеустрій першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України

ПРН 2. Використовувати усно і письмово професійно-профільну та технічну українську мову у фаховому середовищі

ПРН 4. Знати теоретичні основи геоінформатики, геодезії, вищої та інженерної геодезії, топографічного і тематичного картографування, складання та оновлення карт, фотограмметрії та дистанційного зондування.

ПРН 5. Знати теоретичні основи інфраструктури геопросторових даних, принципи реалізації та функціонування її компонентів.

ПРН 6. Використовувати методи збору інформації в галузі геоінформаційних систем, геодезії, землеустрою, кадастрових систем її систематизації і класифікації відповідно до поставленого проектного або виробничого завдання.

ПРН 7. Знати та розуміти основи стандартизації геопросторових даних, метаданих та геоінформаційних сервісів.

ПРН 8. Вміти обробляти результати геодезичних вимірювань, топографічних і кадастрових знімків, з використанням геоінформаційних технологій та комп'ютерних програмних засобів.

ПРН 9. Володіти технологіями і методиками планування і виконання геодезичних, топографічних і кадастрових знімків та комп'ютерної обробки результатів знімків в геоінформаційних системах

ПРН 10. Застосування знань щодо використання геодезичного і фотограмметричного обладнання для збирання геопросторових даних відповідно до поставленого проектного або виробничого завдання

ПРН 11. Застосування знань методів та практичних навичок із математичної обробки геодезичних і фотограмметричних вимірювань за допомогою геоінформаційних технологій.

ПРН 12. Застосування знань та практичних навичок при обробці результатів геодезичних вимірювань, топографічних і кадастрових знімків, даних дистанційного зондування із використанням технологій цифрової фотограмметрії, геоінформаційних систем та програмних засобів опрацювання і класифікації даних дистанційного зондування.

ПРН 13. Спроможність до вибору методів просторового аналізу та геостатистики геопросторових даних, розробки та реалізації сценаріїв геоінформаційного моделювання і аналізу геопросторових даних відповідно до поставленого проектного або виробничого завдання.

ПРН 14. Вміти планувати та організувати топографо-геодезичне виробництво з метою підтримання життєвого циклу галузевих геоінформаційних систем та технологій.

ПРН 16. Вміти використовувати геоінформаційні системи і технології при територіально - просторовому плануванні території, при веденні Державного земельного кадастру, містобудівного кадастру.

ПРН 17. Вміти враховувати за допомогою геоінформаційних технологій індикатори ринку нерухомості при територіально - просторовому плануванні території, при веденні Державного земельного кадастру, містобудівного кадастру.

ПРН 18. Вміти оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки запропонованих проектно-планувальних заходів за допомогою геоінформаційних систем та технологій.

ПРН 19. Знати принципи управління персоналом, вимоги до охорони праці, безпеки життєдіяльності.

ПРН 20. Вміти реалізувати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.

Диференційовані результати навчання

знати:

- види, рівні та основні задачі моніторингу;
- методи опрацювання даних моніторингу земної поверхні;
- інструменти та методи аналізу ГІС, що застосовуються при вирішенні моніторингових задач.

розуміти:

- використовувати методи інтерполяції;
- складати блок-схеми картографічних моделей;

володіти:

- збірним географічної та атрибутивної інформації

вміти:

- використовувати ГІС для ведення моніторингу навколишнього природного середовища;
- застосовувати ГІС з метою ландшафтно-екологічного зонування території;
- вміти використовувати принципи класифікації. Проводити розрахунки нахилу, експозиції схилів, виділяти буферні зони;
- проводити картографічне накладання шарів, картографічне моделювання.
- здійснювати ретроспективний аналіз змін стану природного середовища з використанням сучасного інструментарію картографічних методів.
- вміти використовувати ГІС з метою техніко-економічного обґрунтування використання та охорони ресурсів природного середовища.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни «Геоінформаційний моніторинг територій» є забезпечення формування розширених знань про сучасні методи вирішення задач моніторингу за допомогою геоінформаційних систем й засобів дистанційного зондування землі; про функціональні можливості сучасних геоінформаційних систем для задач моніторингу змін стану довкілля.

Завданням дисципліни є формування у фахівця теоретичних знань і практичних навичок використання просторового аналізу й геоінформаційного моделювання у сфері моніторингу, вивчення відомих прикладів та найбільш придатних методів вирішення задач моніторингу за допомогою ГІС. Дисципліна «Геоінформаційний моніторинг територій» є прикладною дисципліною направленою на застосування сучасних програмних продуктів при проведенні моніторингу та опрацюванні його даних. В результаті вивчення курсу студент повинен:

знати:

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва тем	Кількість годин			
		лекції	практичні	лабораторні	Самостійна
1	2	3	4	5	6
1	Геоінформаційний моніторинг: поняття та його місце в системі моніторингу довкілля.	4	4	-	16
2	Загальні поняття про ГІС (геоінформаційні системи).	4	4	-	18
3	Атрибутивна інформація у ГІС. Просторова база даних.	4	4	-	16
4	Основи геопросторового аналізу.	6	4	-	16
5	Моніторинг довкілля засобами ДЗЗ (дистанційного зондування землі).	4	4	-	16
6.	Використання ГІС-технологій для екологічних задач.	6	4	-	16
	Всього	28	24	-	98

Критерії оцінювання та засоби діагностики

Мінімальний та максимальний рівень оцінювання щодо отримання «заліку» складає 60 балів та 100 балів відповідно і може бути досягнений наступними засобами оцінювання:

Засоби оцінювання		Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
Вид контролю	Кількість у семестрі		
Курсова робота	1	20	30
Практичні роботи (виконання та захист)	1	10	20
Контроль знань:			
- Поточний контроль знань (стандартизовані тести)	4	30	50
- Підсумковий (семестровий) контроль знань	1		
Разом		60	100

З дисципліни передбачено виконання курсової роботи «Геоінформаційний моніторинг територій».

Мета курсової роботи: Вміння користуватися нормативно-технічною документацією для вирішення задач геоінформаційного моніторингу територій.

Підсумковий контроль знань проводиться для студентів, що не змогли з будь яких причин набрати необхідну кількість балів, або для студентів, що бажають збільшити вже набрану кількість балів. Підсумковий контроль знань здійснюється у вигляді усної бесіди з викладачем (комісією викладачів) по тематиці навчальної дисципліни.

Інформаційне забезпечення

Основна література:

1. Зубик А. І. ГІС в урбаністиці та просторовому плануванні: навчально-методичний посібник для аудиторної та самостійної роботи студентів з курсу «Використання ГІС в урбаністиці та просторовому плануванні». Львів, 2021. 580 с
2. Стадніков В.В., Колосюк А.А., Ліхва Н.В. Методичні рекомендації з навчальної дисципліни «Геоінформаційний моніторинг територій» до виконання практичних занять на тему «Використання векторних веб-шарів» для студентів освітньо-професійної програми «Геоінформаційні системи і технології» за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій» освітньо-професійна програма «Геоінформаційні системи і технології» /ОДАБА, 2021 – 51 с.
3. Геоінформаційні системи і бази даних: монографія / В. І. Зацерковний, В. Г. Бурачек, О. О. Железняк, А. О. Терещенко. – Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2014. – 492 с.
4. Зацерковний В. І., Бурачек В. Г., Железняк О. О., Терещенко А. О. 3-38 Геоінформаційні системи і бази даних : монографія. – Кн. 2/В. І. Зацерковний, В. Г. Бурачек, О. О. Железняк, А. О. Терещенко. – Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. – 237 с.

Допоміжні джерела інформації

5. Mitchell, 2005, “The ESRI Guide to GIS Analysis: Volume 2: Spatial Measurements & Statistics,” Environmental Research Institute, Inc., Redlands California, 238 p. (ISBN: 158948116X).
6. GIS for Science: Applying Mapping and Spatial Analytics/ DOI: 10.17128/9781589485303/ ISBN: 9781589485303 – 2019, 252 p.